

"NAŠ GLAS" izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Franciskanska ulica 6/I. Za karte in ne vračajo. Naročniki: poštna pisarna ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Franciskanska ulica št. 6. Za poštno hranilnico v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenke in upokojece

Fr. L.:

Zadružništvo stalnih nameščenec

Državni uradniki v ožjem pomenu besede in stalni nameščenici v najširšem pomenu, so spadali od nekdaj k tistim stanovom, ki jih je bilo najtežje stanovsko organizirati. Če odštejemo nekatere ustanove, kjer morajo biti prisilno včlanjeni — kot je na primer železničarski bolniški sklad itd. — je zelo težko doseči, da bi se pripadniki teh stanov prostovoljno združevali v lastno korist. Večina je bila in je stalno izven vseh, bodisi strokovnih bodisi gospodarskih organizacij, le-te so se pa pogostoma prav hudo med seboj pobijale.

Prav tako težavno je tudi organiziranje javnega in stalnega nameščenstva na zadružnem polju. Razlogov za to je mnogo. Predvsem je v uradništvu živa težnja po svobodi in popolni neodvisnosti tudi v vprašanju nabavljanja življenjskih potrebščin, ki jih mnogokrat more posameznik nabaviti ob ugodnejših pogojih kakor v skupnosti. Načelo zadružnega mišljenja je obseglo doslej le manjšino. Po večini pristopajo h kreditnim zadrugam samo tisti javni nameščenici, ki slučajno tedaj potrebujejo posojilo ali pa ki računajo na morebitne nižje obresti pri zadruzi, ne pa zaradi tega, ker je to njihova stanovska dolžnost, ki jim ukazuje, da morajo nameščenici vlagati prihranke in najemati posojila pri lastnih denarnih zavodih. Isto je s stavbnimi zadrugami, kakor tudi z nabavljalnimi. Tudi pri teh je včlanjena le manjšina javnega nameščenstva.

Ni dvoma, da imajo tudi javni nameščenici razen stanovskih skupnih interesov tudi gospodarske, in to take, ki so prav posebno in izrazito naši. Saj je že gospodinjstvo javnega uslužbenca prav posebno. Prejemki so sicer bolj stalni in bolj gotovi kot prejemki marsikaterih drugih skupin prebivalstva, vendar so stalno prenizki. Uradništvo ne pozna dob zvišanih dohodkov, ugodnih konjunktur in možnosti znatnejših prihrankov. Nasprotno pa pozna čase krize, ki so zanj nevarnejši kot za druge stanove, ki živijo od svojega umskega ali telesnega dela. Zaradi nespremenljivosti dohodkov poteče vselej mnogo časa, preden se uradniški prejemki končno vsaj malo približajo zaradi draginje naraslim, za življenje potrebnim izdatkom. Dohite jih seveda nikoli. Zato morajo prejem-

ke kar najstrože in najtočneje razdeljevati, če hočejo z njimi priti na kraj. Poleg tega je treba upoštevati, da so zlasti za duševne delavce mnoge kulturne potrebe, kot na primer knjige, revije, glasba in gledališče nujna in neobhodna življenjska potreba. Tudi stanu primerna obleka in razne socialne in stanovske davščine zvišajo izdatke uradniku.

Javni nameščenec, pa naj ima morda tudi majhno hišico v predmestju s skromnim zelenjavnim vrtom, je izraziti, najčistejši konsument. Njegovo preživljanje določajo torej tisti, ki postavljajo in diktirajo cene. To so predvsem karteli, ki določajo cene poglavitnim življenjskim potrebščinam, kakor so n. pr. sladkor, nato borzni spekulanti in izvozniki, ki določajo in dvigajo cene mlevskim izdelkom itd. Posameznik je nasproti ti organizirani premoči producentov brez sleherne moči in pomoči. Višjih izdatkov za preživljanje stalni nameščenec ne more nadomestiti niti s povečanjem dohodkov, niti s prealitivno novih bremen na druge. Ne preostane mu nič drugega kakor zadržati si jermen in zadolževati se.

Edina rešitev, edina pot, po kateri more stalni nameščenec kot konsument vsaj v neki meri vplivati na gibanje cen poglavitnih življenjskih potrebščin, je zadružništvo. Samo ta oblika samopomoči mu je v tem boju za pravično ceno in za obstanek v življenju sploh dana. Le v zadruzi in z njo more upati, da s svojimi nezadostnimi prejemki pokrije vsaj poglavitne potrebe. Ker je zadruga solastništvo vseh članov, je njena naloga, da ceno določa kar najnižje, toda še pravično, da pa prebitek konec leta vrača članom kot prihranek, kot povračilo od lastne vlozene glavnice. Zdržitev nabavljalnih zadrug v zveze, daje spet možnost nabavljanja blaga na debelo, kar poceni nakup in omogoča že poseganje v določevanje cen, zlasti če te zveze kupujejo blago na debelo in naravnost pri prvih proizvajalcih in tako izločijo posredniški dobiček. Tako postanejo nabavljalne zadruge članom ne le vir za ugoden nakup, temveč tudi važen faktor za reguliranje splošnih nabavnih cen. V tem je pa tudi poglavitni narodno-gospodarski pomen zadružništva za vse konsumente, tudi za tiste, ki niso zadružniki.

Padanje rojstev v bivši Avstriji

V avstrijskih dnevnikih pa tudi po revijah so se zadnje čase pred priključitvijo Nemčiji pogostoma pojavljali članki o važnem vprašanju, ki čedalje bolj zanima ondote narodne gospodarje in sociologe, namreč o naraščajočem padanju števila rojstev. Pri tem poudarjajo pisci, da je bivša Avstrija danes ena izmed dežel, kjer je najmanj rojstev, v Avstriji sami pa je Dunaj tisto mesto, kjer se rodi najmanj otrok. Gotovo je, da je ta pojav v tesni in neločljivi zvezi z brezposelnostjo, ki je bila po vojni v Avstriji zmerom najvažnejši problem. Gotovo je, da sta padanje rojstev in brezposelnost odvisna drug od drugega in da jih ni mogoče odpraviti ne s prepovedmi, ne s predpisi, niti s sklicevanjem na domoljubne ali npravne dolžnosti.

Za izboljšanje je treba pripraviti najprej temeljne pogoje. Kako naj zahtevamo od mladih ljudi, naj stopajo v zakon in ustanavljajo družine, če nimajo poročstva niti za možnost svojega lastnega obstanka. Dokler ne bodo mladim državljanom zagotovljeni vsaj količjak zadovoljivi življenjski pogoji,

toliko časa ni mogoče misliti na izboljšanje v tem pogledu. Gotovo je, da mora pomagati tod skupnost, to je predvsem država. Če pogledamo po svetu, vidimo, da se tudi drugod tako dogaja. V Italiji, na Francoskem, pa tudi v premenogih drugih državah skušajo z državnimi podporami omogočiti, da si kar največ za zakon zrelih mladih ljudi ustanovi lastno ognjišče. V ta namen prispevajo država in druge javne korporacije velike zneske.

V bivši Avstriji je bilo do letošnje pomladi stanje prav nezadovoljivo. Samo Dunaj je izgubil že nad 100.000 prebivalcev zaradi zmanjšanja števila rojstev. Skoro polovica zakonov bivših avstrijskih drž. uslužbencev je brez otrok. Temu se ni čuditi. Druginjske doklade za otroke so bile tako nizke, da skoro ne pridejo več v poštev pri stroških za vzdrževanje in vzgojo otrok. Zato je dolžnost države, da predvsem skuša priti na pomoč vsaj svojim uslužbencem in jim s primernimi podporami omogočiti ustanavljanje družine.

Prav tako važno pa je, da se javnim uslužbencem zagamčijo tolikšni

stalni dohodki, da bodo mogli sklepati zakone v taki starosti, ko se zakonecma ne bo treba spraševati, ali bosta živela še dovolj dolgo, da spravita otroke do kruha in zaslužka. Pri današnjih prejemkih mladih javnih uslužbencev to redoma ni mogoče. Uradnik ali uslužbenec prejema med svojim 25. in 30. letom starosti, ko bi se moral oženiti, še tako nizke prejemke, da z njimi komaj sam izhaja, težko bi še z ženo, če ta sama nič ne zasluži. To je pa spet zvezano z nevarnostjo znižanja njegovih ali njenih prejemkov, oz. celó z izgubo ženine službe. Zato bi morala skrbeti vsaka razumna država, da se omogoči mladim nameščenecem stopanje v zakon. Zdaj je pred 40. letom skoro izključeno, da se državni uslužbenec oženi in ima otroke, če ima količjak čuta odgovornosti in vesti.

Kako naj se odpomore temu zlu, na to vprašanje odgovarjajo različni pisci različno. Jasno je pa, da je treba uradniške prejemke nepogojno zvišati, sicer ne more nihče upravičeno zahtevati od mladih ljudi, naj sklepajo zakone in spravljajo otroke na svet, čeprav ne vedo, kako jih bodo mogli preživeti. Država seveda zaenkrat nima sredstev za tako izboljšanje, ker se večina državljanov še ne zaveda nevarnosti, ki preti celoti zaradi nazadovanja rojstev. Z vsakim otrokom, ki se ne rodi, gre v izgubo državljan, gre v izgubo vojak in predvsem tudi konsument. Država, kjer število rojstev stalno pada, je na tem, da propade, izumrje. Zato je to vprašanje naravnost življenjskega pomena za obstanek in napredovanje slehernega državnega organizma. Pomoči in podpora, ki bi jo nudila država, to je celota, je v bistvu samo čin samoobrambe, storjen v lastnem, bitnem interesu.

Mimo zvišanja prejemkov je ena poglavitnih dolžnosti države, da mladim zakoncem olajša življenje in obstanek s tem, da jim zniža skoro neznosno breme stanovanjskih najemnin. Kako naj stori to, je stvar presoje v posameznem primeru. Najprimernejši način bi bil zidanje stanovanjskih stavb in kolonij ali pa sicer širokopotezno podpiranje stanovanjske samopomoči.

Sodni dnevničarji, zbudimo se!

(Dopis z dežele)

Kot da nas ni, tako smo tihi — in vendar ni danes sodišča v dravski banovini brez dnevničarjev. Nasprotno, na mnogih tvorimo med pisarniškimi osebjem ravno dnevničarji večino. To večino si iz leta v leto bolj in bolj utrujemo in sodeč po današnjem stanju ni daleč čas, ko bomo dnevničarji med pisarniškimi osebjem prevladovali pri vseh sodiščih. Saj smo najcenejša delovna moč, uporabljivi za vsako delo, skromni in potrpežljivi do skrajnosti.

Leta in leta smo drgnili šolske klopi, spravili starše ob poslednje dinarje, vse zato, da si ustvarimo pogoje za samostojno eksistenco. Eni smo došolali, drugi zaradi revščine staršev bili primorani opustiti nadaljnje študije. Vstopili smo v stvarno življenje, v tisto valovito, nikdar ustaljeno, nebrzdano dobo, ki se bo vlekla pred nami vse tja do konca. Začeli s prošnjami na vse mogoče in neštete urade in podjetja, iskali vplivnih stricev, tet in zancev, posredovali, prošili, upali in obupavali, in zopet pisali prošnje, pri vsem pa čakali, čakali in še čakali, ter trpeli pomanjkanje.

In kot da bi nam sv. Peter odprl vrata v nebo, smo z največjo radostjo pozdravili beli list, ki nam je oznanjal, da smo imenovani za dnevničarja pri tem in tem sodišču. Vsi srečni, da smo po tolikih letih končno dosegli zaželeno, smo pa domala prezrli, kako revna nagrada nam je določena. Tolažili

Če so mogle doslej občine, nekatere celo v izredno veliki in naravnost vzorni meri, opravljati to velevažno nalogo, je za državo še tem bolj ugodno, da tudi sama v tem pogledu kaj velikega in koristnega ukrene. Treba je torej vsekakor, da država skrbi, da bodo njeni uslužbenci imeli na izbiro dovolj higienskih stanovanj po znosnih cenah, tako da bodo za kritje stanovanjskih stroškov porabili res le tisti normalni del svojih prejemkov, ki ga statistika kaže kot običajen odstotek dohodkov drž. nameščenca za ta namen.

Mnogo bi mogla država pomagati svojemu nameščenstvu in mu omogočiti sklepanje zakonov s tem, če bi veljalo kot načelo, da imajo pri podeljevanju državnih služb otroci javnih nameščenecv nepogojno prednost pred drugimi. S tem bi se javnim uslužbencem zagamčila možnost, spraviti otroke do primernega zaslužka, država bi si pa ustvarila na ta način uradniški stan, ki bi bil že po svojih družinskih tradicijah trdna opora in zanesljivo poroštvo urejene državne uprave.

Tudi s primernim upoštevanjem državnih uslužbencev pri pobiranju šolnin in drugih šolskih taks in pristojbin bi se poročenim uslužbencem olajšalo vzdrževanje otrok, saj je znano, da so danes te šolske dajatve tako visoke, da so za drž. nameščenca že skoro neznosljive. Tudi bi vzdrževanje ali podpiranje dijaških domov, konviktov, dijaških kuhinj itd. omogočilo državnemu uslužbenstvu, ki živi izven mest, kjer so srednje in višje šole, da morejo svojim otrokom nuditi šolsko izobrazbo brez naravnost katastrofalnih žrtev.

K tem mislim avstrijskih člankarjev v bistvu nimamo kaj pripomniti. Veljajo v polni meri tudi za nas, morabiti še bolj kakor za naše stanovske tovariše v bivši Avstriji. Če navedemo k prednjemu še to, da je državno uslužbenstvo pri nas hudo prezadovoljeno, da s svojimi ponovno skrčenimi prejemki ne more kriti niti najskromnejših življenjskih potreb, zlasti če ima številnejšo družino, mislimo, da smo navedli vse v dokaz, kako potrebne bi bile tudi pri nas podobne mere.

smo se v glavnem s tem, da je že to mnogo, da smo v službi, da imamo vsaj najpotrebnejše, da stojimo na »lastnih nogah« in da bomo potem že s časom prišli naprej. Čas hiti, gmotno pa smo zmeraj na slabšem.

Kot ni dovolj človeku, ki se je po hudih borbah z valovi končno rešil na kos lesa, plavajočega daleč od obale, tako ne more biti nam dnevničarjem vseeno, bomo li večno le na pol rešeni. Ostanejo nam le prošnje in vplivni strici ter znanci. Kdor jih ima, ne more čutiti z nami. Nekaj nas, ki smo nezani zgolj nase, se zatekamo, da bi si izboljšali položaj, k vsemu, in neprestano vlagamo prošnje, dokler jih ne-rešenih ne prejmemo nazaj. In iznova spet čakamo in pritajeno upamo. — Drugi pa ne store prav ničesar.

Dnevničarji smo med državnimi uslužbenci na najslabšem. Med dnevničarji pa smo najslabše plačani sodni dnevničarji. Imamo z uredbo določene nagrade, ki smejo znašati največ v uredbi navedene zneske — maksimalne nagrade. (Delavci so toliko na boljšem, da imajo z zakonom določene minimalne mezde.) Kljub temu pa, da uredba za dnevničarje justičnega ministrstva določa enake maksimalne nagrade kot za dnevničarje drugih resortov, ne prejemo sodni dnevničarji z enako usposobljenostjo enakih, temveč znatno nižje nagrade. Tako prejemo sodni dnevničarji za okrog 25 % nižje

nagrade kot dnevničarji iste kvalifikacije drugih strok, ki prejema večino celotne, najvišje nagrade. Tako znaša najvišja dopustna nagrada po uredbi n. pr. za dnevničarja — zvanika v III. draginjskem razredu 850 din, sodni dnevničarji v istem razredu pa večinoma prejemo le okrog 660 din (čistih okrog 610 din). Te nagrade so tako nizke, tako skromne, da se morejo primerjati le z zaslugom najpreprostejših delavcev in je večina nas navezanih na najskromnejše životarjenje. — V II. drag. razredu so nagrade za malenkost boljše, v I. pa bistveno večje.

Draginjske razrede občutimo kot veliko krivico, ker posamezni kraji niso pravično razdeljeni v razrede. Ne samo radi boljše plače, temveč nešteto je razlogov, zakaj vse sili v I. drag. razred. Gotovo pa je, da bi se z odpravo razredov zmanjšal ta pritisk, vendar bi še ostalo za taka mesta več kot preveč reflektantov.

Naša uredba o višini nagrad predvideva tudi poviške. Po vsakem drugem dovršenem letu neoporečne službe se sme nagrada zvišati za določen znesek. Ta nesrečni »se sme« je vzrok, da se tudi po več letih nam sodnim dnevničarjem nagrada ne zviša.

Ker smo dnevničarji razred zase, imamo tudi svoj »Podporni sklad pomožnega osebja v drž. službi«. Ta sklad naj bi nudil dnevničarjem določene ugodnosti. Na videz največja korist tega sklada je, da obljublja dnevničarjem po določenih letih nekako pokojnino — podporo. Ker pa nihče izmed nas ne namerava ostati vekomaj dnevničar (kar se tudi v resnici domala ne dogaja), upa vsakdo, da bo prej ali slej pragmatično nastavljen. Kdor bo nastavljen, mu bodo vsa dolgoletna vplačila v podporni sklad izgubljena, ker mu začne teči doba, ki se bo štela za pokojnino, šele od dne stalne namestitve dalje, ne bo se mu pa vračunal za pokojnino čas, prebit

v dnevničarski službi. Edina, res prava korist sklada so predvidene podpore za pogreb in zdravljenje. Te so pa tako omejene, da se le redko kdo okoristi z njimi. Za nezgode, bolezni in slično nismo zavarovani, čeprav bi bilo umestnejše, da bi ostali tudi zdaj, kot že svoj čas, zavarovani pri OUZD.

Dnevničarska služba se splošno smatra kot nekaka pripravljalna služba za uradniško. Dan za dnem beremo v časopisih o upokojitvah, zamen pa pričakujemo nastavitve. Uradnikov, ki gredo v pokoj, ne nadomeščajo z uradniki oz. uradniškimi pripravniki, ampak jih zamenjajo dnevničarji. Le zelo poredkoma se zgodi, da je nastavljen kak dnevničar, in zato ni čuda, da se naše število stalno dviga, izpraznjenih mest pa je vedno več.

Prikrasani smo povsod. Ob zvišanju plač smo bili dnevničarji odpravljeni s tem, da se zviša nagrada le tistim dnevničarjem, ki imajo nad 900 din nagrade na mesec. Take dnevničarje bi pa pri sodiščih v Sloveniji zamenjal, ker jih ni. Bistveni smisel zadnjega povišanja plač, ki je imelo vodilno misel, pomagati ravno najslabšim, je šel gladko mimo nas, gmotno najslabših. Res pa je, da smo tega tudi deloma sami krivi, saj ne damo iz sebe niti glasu.

V mestih, kjer so večja sodišča, bi bila že davno morala vzkleti misel na skupno organizacijo in skupno borbo za naše upravičene življenjske zahteve. Uradniški zakon nam to sicer precej omejuje, omejuje zlasti boriti se skupaj z drž. uslužbenci drugih strok za iste cilje, vendar, če ne gre drugače, na dan z Društvom dnevničarjev sodne stroke, da se bomo združeni borili za nas same in naše! Jasno je, da je le v slogi moč in da le združeni moremo kaj doseči.

Spimo, globoko spimo! Pazimo, da ne prespimo, kajti bolj kot kdaj prej, velja danes rek: »Pomagaj si sam — in Bog ti pomore!«

prosila kr. bansko upravo, naj svoj drugi dekret »razveljavi«, a svojega prvotnega pa spet »uveljavi«. Banska uprava je ti prošnji ugodila in dne 17. marca 1938., I. št. 3071/2, izdala nov dekret, v katerem odloča: »ge. V. A., vdovi po služitelju v pok., pripada rodbinska pokojnina iz drž. blagajne v iznosu din 383,21 mesečno, katero...«

To določbo je potrdila glavna kontrola na svoji seji dne 6. aprila 1938. in izdala pritrdilo št. 39.100 z dne 6. aprila 1938.

Iz tega konkretnega primera je sklepiti, da se bodo take napačne odločbe popravile; toda vsi prizadeti se morajo sami za to pobrigati!

Pokojnine

Po letošnjem državnem proračunu je določenih vsega skupaj za 1112 milijonov dinarjev pokojnin. Od tega odpade na osebne pokojnine 770,3 milijona dinarjev, na rodbinske pokojnine 329 milijonov dinarjev, razne podpore, priznanja itd. pa znašajo približno 6 milijonov dinarjev. Nasproti državnemu proračunu za 1937./1938. so letos pokojnine zvišane za 26 milijonov din.

Po izplačilnih blagajnah se razdele pokojnine tako, da izplačuje:

	milij. din
glavna drž. blagajna	8.933 oseb. 207,5
finančne direkcije:	
Zagreb	15.493 „ 254,6
Ljubljana	10.496 „ 171,7
Novi Sad	6.677 „ 101,3
Sarajevo	5.560 „ 84,5
Podgorica	5.195 „ 70,0
Split	5.584 „ 67,4
Niš	4.118 „ 60,7
Skopje	2.543 „ 40,6
Banja Luka	2.548 „ 34,4

Finančna direkcija v Ljubljani bo izplačevala po letošnjem drž. proračunu torej 10.496 osebam pokojnine, podpore itd. Od teh je 6992 osebnih upo-

kojencev, rodbin. upokojencev (vdov in sirot) je 3416, uživalcev podpor, raznih priznanj itd pa 88. Ti zadnji bodo prejeli po proračunu približno 152.000 din, na dokladah pa 600.000 din, skupaj nad 750.000 din. Za osebne upokojence je določen kredit nad 74 milijonov, za pokojnine, za osebne in rodbinske doklade pa 55 milijonov, skupno torej 129 milijonov dinarjev. Za rodbinske upokojence v Sloveniji je določeno za čiste pokojnine 15 milijonov dinarjev, za osebne in rodbinske doklade pa 26,4 milijona dinarjev, skupno torej nad 41 milijonov dinarjev.

Iz navedenih števil je pa žal posneti tudi to, da se doklade upokojencem niso zvišale. Zaman so bili torej vsi napor organizacij, vse prošnje in spomenice, vse dokazovanje obupnega položaja upokojencev in njihove borbe za obstanek. Upajmo vsaj, da s tem, ko upokojenci spet niso bili upoštevani, ni rečeno, da bodo morali čakati na zvišanje prejemkov do prihodnjega aprila. Zato je treba nadaljevati to borbo z nezmanjšano silo, dokler uspeh ne bo dosežen.

Vestnik

Pazite na položnice! Naš list ima lastni čekovni račun pri poštini hranilnici v Ljubljani pod št. 11.467. Na ta račun je pošiljati naročnino. Uprava lista je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6. »Naš Glas« stane za vse leto samo din 40.—, na mesec torej komaj din 3.33.

Povečanje državnih dohodkov. V minulnem proračunskem letu 1937./1938. so se skupni državni dohodki nasproti prejšnjemu letu zvišali za 1427 milijonov dinarjev, nasproti dohodkom v proračunskem letu 1935./1936. pa celo za 1923 milijonov dinarjev. Najbolj so se zvišali davčni dohodki, namreč za 968 milijonov dinarjev (oz. 1314 milijonov dinarjev). Dohodki drž. podjetij pa so se zvišali za 504 (oz. 609) milijonov dinarjev. Po izjavah pristojnih činiteljev je pričakovati, da se bodo državni dohodki še zviševali, kar kaže tudi novi proračun drž. dohodkov. — Spričo tega naravnost nepričakovane in nadvse ugodnega stanja drž. financ upravičeno pričakujejo drž. uslužbenci in upokojenci, da se jim prejemki vsaj sorazmerno s povišanjem državnih do-

hodkov povišajo. V letu 1935. so nam bili službeni prejemki po izrečnih zagotovilih znižani samo začasno in to samo zaradi tedanjega padca državnih dohodkov. Ta razlog je zdaj odpadel in ni več prav nobenega vzroka, da se tedanje znižanje v celoti ne popravi, tako da bodo zadostovali naši dohodki vsaj za najskromnejše preživljanje.

Draginja narasča. Znano je, da se že precej časa dosledno draže poglavitni predmeti dnevnega konsuma. Zadnji čas je pa začela naglo rasti tudi cena kruha in moki. Zaradi tega je pričakovati podražitev tudi drugih predmetov, tako da se nameščenci s stalnimi plačami upravičeno boje, kako bodo mogli izhajati s svojimi že itak preniklimi prejemki. Bil bi res skrajni čas, da se tudi nam primerno zvišajo plače in pokojnine, če že ni mogoče ustaviti naraščanja druginje.

Varčevanje v državni upravi. Po določbi 1. odst. § 5. fin. zakona za leto 1938./1939. se smejo vsi odobreni krediti za gmotne izdatke angažirati in porabiti sa-

Josip Purkhart, Maribor:

Odmera rodbinske pokojnine

Važna razzodba drž. sveta glede upokojencev po ur. zak. iz l. 1923. (Sklepna beseda k poročilu v 3. in 4. št. »Našega glasa«, letnik 1938.)

Na tožbe glavne kontrole zaradi vračunavanja omenjenega poviška v podlago za rodbinsko pokojnino pa v analognih primerih tudi oddelki državnega sveta niso zastopali istega stališča. Vprašanje glede tega je bilo predloženo splošni seji državnega sveta, ki je v svoji seji dne 7. oktobra 1937. izdal pod št. 23.247 sledečo načelno odločbo: Pri določanju rodbinske pokoj-

nine po odst. 1. § 138. v zvezi s § 136. zakona o uradnikih iz leta 1931. spada v pokojninsko podlago tudi 15% povišek osnovne plače v tistih primerih, kjer je bila določena osebna pokojnina umrlemu uslužbencu po zakonu o uradnikih iz leta 1923., brez tega poviška osnovne plače, pa mu je ta povišek vendar bil vzet v podlago za vplačevanje v uradniški pokojninski sklad od dne 1. aprila 1931. dalje. (Glej »Naš glas« št. 5. iz leta 1938.)

Opiraje se na to razzodbo državnega sveta je vdova V. A. ponovno

John H. Turner:

Majhna pomota

Vročega junijskega popoldneva je sedel v londonskem Green-Parku dobro oblečen gospod, ki je bil podoben konjeniškem častniku v civilu. Kratke brke je imel gladko prstrižene kot pravi Anglež in z nagubanim čelom je strmel v travo predse. Zamisljeno je pihal tenek dim iz cigarete. Dejali bi, človek skoro narejenega vedenja. Končno je počasi vstal in odšel iz parka proti Piccadillyu. Živa duša ne bi bila mogla uginiti, da je pravkar dokončal dobro premišljen načrt za umor.

Odšel je k mladostnemu prijatelju Harryju Viningu. Čeprav sta se le poredkoma videla, ju je prijateljstvo še vezalo. Vining je nekajkrat obedoval z Loudonom in njegovo ženo, ta ga je pa nekočkrat povabil v svoj klub. Tako je bilo vendarle čisto naravno, da je Loudon obiskal prijatelja in ga prosil za pomoč v svoji stiski.

Vining ga je vpraševal ogledoval, ko je omahnil v naslanjač. Nato je vprašal: »Kaj se je pa zgodilo, Aleksander?« Gost je za trenutek ostal nem. Nato je zamrmral — in nadaljeval s prepričevalno iskrenostjo: »Prokleta stvar, težko je govoriti o tem. Toda to je zadeva, da naravnost čutiš potrebo, izkašljati jo.«

Prijatelj je sočutno prikimal. Spet molk, nato pa je Loudon, ki je neprestano gledal v tla, nadaljeval: »Menda si že ugañil, da Kitty in jaz... hm, da se ne razumeva tako... kakor bi bilo treba.«

»Tega nisem vedel,« je dejal Vining preprosto.

»Seveda,« je gost obotavljaje se pričel, »nisem posebno zabaven človek. Toda sam bog ve, storil sem vse, kar sem mogel, da bi osrečil Kitty. Toda morebiti je ona malce...« Prekinil se je: »Ne vem, kako bi dejal. Tako ali tako, taka je v nama, da

sva kakor pes in mačka. Harry, stvar je naravnost obupna. Zato sem prišel k tebi, ker si zdravnik. Toda, saj ostane vse to med nama, kajne?«

»Seveda.«

»No, torej — včeraj... jo je napadlo. Prava histerija. Nič se ni bilo zgodilo, udarilo je iz jasnega. Dejala je, da je vse najino življenje pomota, dejala je, da sva združena samo na videz. In nato, Harry, mi je predlagala skupen samomor, razumeš? To mi ne ugaja... kot znak bolezni.«

»In kaj si ji odgovoril?«

»Dejal sem ji le: Nesmisel! In nato se je pomirila. Spet je postala mirna. Toda zdaj sem jaz nemiren. Ne vem, ali je ta misel samo trenuten domislek, ali se ji je pa misel vgnezdila v možganih.«

»Saj veš, da nisem zdravnik za živčne bolezni,« je dejal previdno zdravnik. »Mislim, da bo najbolje, če stopiš k specialistu, zlasti če bi se taki napadi ponavljali. Ampak kolikor poznam tvojo ženo, ne bi mislil, da je nagnjena k temu. Sicer res pri histeričnih ljudeh ni nenavadno, da se v razburjenju sami ubijejo, toda po navadi so ravno poslednji tisti, ki groze s samomorom.«

»Težka skrb se mi je odvalila,« je odgovoril gost. »Potrudil se bom, da jo razvedrim, kolikor se bo le dalo. Opazoval jo bom in če bi se ji poslabšalo, vprašam za svet specialista.« Popil je s prijateljem še kozarec viskija s sodavico, govoril z njim o bližnji športni tekmi univerz in čez četrto ure odšel.

—x—

Od vse zgodbe ni bila res niti besedica. Niti to, da se z ženo ne razumeva. Kitty je bila hudo zaljubljena vanj, tako da si ne bi bila niti sama priznala, da se ji je časih njegovo ravnanje z njo zdelo malce hladno. Loudon pa je ni bil nikdar ljubil. Nekoč si jo je pozelel in mislil, da je za

zakon to dovolj. Kesneje pa je spoznal mnogo drugih žensk. Kitty je vedela za marsikatero njegovo nezvestobo, toda v svoji nepokvarnosti je mislila, da gre samo za prazno ljubimkanje in se je zdelo celó sama sebi zelo modra, ker mu je dopuščala »vse te otročarije«, kakor je to sama imenovala. Tako bi bilo ostalo najbrž za zmerom, da ni Aleks spoznal ženske, v katero se je strastno zaljubil. Toda bila mu je popolnoma nedostopna in samó zakon bi mu jo mogel približati, ni bilo pa prav nobenega dvoma, da bi Kitty nikdar ne privolila v ločitev. Mimo tega je pa Aleks spoznal, da ima njegova oboževanka ogromno premoženje, o kakršnem si ni niti upal sanjati. Povrhu pa je bila vanj, tega si je bil popolnoma v svesti, resnično zaljubljen.

Tako je bilo z njima. Loudonova vzgoja je bila popolnoma napačna. Mati ga je razvajala, v šoli je imel zmeraj preveč drobiža in na vseučilišču so njegove lahkomiselnosti sprejemali nadvse popustljivo, tako da se je navadil misliti, da se mu mora vsaka želja izpolniti. Kitty je pa imela predpotopne nazore o teh stvareh in o zakonu, kar se mu je zdelo vse naravnost nesmiselno. Zato mu niti ni prišlo na misel, da bi govoril z njo o stvari.

—x—

Sicer je pa vedel, da bi bilo zaman. Vedel je celó, kaj bi bila Kitty odgovorila: da je zakon sklenjen pred altarjem. Tako so minevali tedni in Aleks je zmerom močnejše hrepenel po Madeleini in po njenem denarju. In sčasoma je pričel Kitty sovražiti.

Seveda je vedela, da dvori Madeleini — pač spet nova, lahkomiselna zabloda. Še naprej mu je odpuščala sama pri sebi to lahkomiselnost in se tolažila s tem, da se bo tudi te, kakor ponavadi, naveličal in se spet vrnil k nji. Samo ločitev ne, tak pre-

lom bi bil preveč nasprotovale njenim verskim nazorom. O tem se z njo ni bilo mogoče pogajati. Tako je prišel Aleks do tega, da se je začel igrati z mislijo, kako bi odstranil Kitty.

Ko je razmišljal o tem naklepu, je izgubil še prav vse, kar mu je ostalo duše. Sprva je bila to igra, polagoma je pa iz nje črpal mirnost, ki mu je dala, da je mogel trezno in po načrtu sklepati in pripravljati se. In ko je dozoril v njem sklep, se je brez najmanjšega očitka vesti lotil dela.

Prvi korak je bil obisk pri Viningu. Nato je bilo treba obdelati posle v hiši. Seveda jim ni mogoče zaupati posameznosti zakonskega življenja, toda previdno in neopazno lahko zbudijo v njih vtisk vdane mučenosti, vtisk »da moraš marsikaj prestat«. Tako se je zgodilo, da ga je služabnik pogostoma našel sedečega v naslanjaču, brez knjige, brez cigarete, strmečega naravnost predse. Pogostoma je vstal od kosila, ne da bi se bil dotaknil jedi — tako da so posebne kuhinjske dobrote, nalašč zanj pripravljene, ostale nedotaknjene. Malenkosti, ki pa ustvarjajo posebno ozračje. Zveni je tudi dovolil, kar si je vedno želela — da je s posli skupno opravljala molitve pred zajtrkom. Celó sam se je udeleževal teh pobožnosti. Naskrivaj je pa poslom zaupal, naj se ti novotariji ne upirajo. In res so v kuhinji kmalu ugotovili: Milostiva imajo versko blaznost, imenitna stvar, kaj?!

Treba je bilo zdaj določiti dan in uro. Načrt za zločin je bil že storjen. Večer 2. novembra so se našle srečno okoliščine, ki bi omogočile izvršitev. Predvsem dve okolnosti: da je šel večerjat zdoma in da je Kitty že ob šestih legla. Tožila je o glavobolu in omotici, ki jo je pogostoma napadala. Prizorišče je bilo pripravljeno. Aleks je imel v predalniku, ki je stal v spalnici, stalno nabasan samokres. To so

mó do 90 %. Angažiranje in porabo preostalih 10 % mora odobriti posebej fin. minister oziraje se na dotekanje državnih dohodkov. Če neodložljive in nujne drž. potrebe terjajo tudi angažiranje teh 10 %, mora resorno ministristvo potrebo podrobno razložiti in predložiti finančnemu ministristvu v odobritev.

Službena obleka železničarjev. S prvim aprilom je stopil v veljavo novi pravilnik o službeni obleki železničarjev, ki so ga že dolgo let obljubljali. Službeno obleko dobe v naravi vsi žel. uslužbenci izveniši uradniki z visokošolsko in popolno srednješolsko izobrazbo. Le-ti dobivajo podporo v denarju za nabavo obleke in sicer sorazmerno s položajno skupino. Najvišja podpora za nabavo znaša 1000 din, za ostale po 700 oz. 600 din. Redna letna podpora za vzdrževanje pa znaša po 800, oz. 600 din na leto. Ostali uslužbenci dobe letno in zimsko obleko. Letna obleka mora trajati dve leti, prav tako zimska razen hlač, le plašč štiri leta. Službena obleka se izdaja 1. maja oz. 1. oktobra ter postane uslužbenčeva last. Obleka, ki jo pa uslužbenec prejme le v uporabo, pa ostane še naprej last železniške uprave.

Poklicna posvetovalnica in posredovalnica. Banska uprava je izdala odredbo, s katero se ustanavlja kot posebna ustanova »Banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica«. Njen namen je: 1. Ugotavljanje, ali imajo osebe, ki se obračajo na svetovalnico, potrebne duševne in telesne sposobnosti, primeren značaj in nagnjenje

ter gospodarska sredstva: 1. za obiskovanje določene strokovne šole, 2. za vstop v obrtniški ali trgovski nauk kot vajenec in 3. za obiskovanje drugih šol oz. za vstop v druge poklice. II. Nadalje je naloga te nove ustanove skrb za smotrnejšo in primernejšo porazdelitev naraščaja v razne stroke obrtniškega, trgovskega, pogostinskega in industrijskega značaja ter posredovanje med starši in delodajalci. Vodstvo in nadzorstvo nad poklicno svetovalnico bo zaupano posebnemu kuratoriju, za kritje ustanovitvenih in vzdrževalnih stroškov se pa ustanovi poseben sklad. Nova ustanova utegne postati znatne važnosti za pravilno porazdelitev in usmeritev naraščaja v razne gospodarske panoge.

Železničarski dijaški konvikt. Železničarska kreditna zadruga v Ljubljani bo s pričetkom prihodnjega šolskega leta odprla konvikt za slušatelje ljubljanske univerze. Vanj se bodo sprejemali prvenstveno sinovi železničarjev-članov Kreditne in Nabavljalne železničarske zadruge, nato sinovi železničarjev-nečlanov z ozemlja ljubljanske žel. direkcije, končno pa tudi sinovi vseh ostalih drž. uslužbencev v Sloveniji. V konviktu bo stalo stanovanje predvidoma 150 din na mesec, hrana za ves dan pa 10 din in jo bodo stanovalci konvikta dobivali v železničarski menzi.

Reklamacije. Opozarjamo cenj. naročnike, da reklamacije izostalih ali na pošti izgubljenih števil list niso več proste poštnine. Prosimo torej, da take dopise pravilno frankirate.

Iz organizacij

Članom »Dobrote« Vabilo na XVI. redni letni občni zbor »Dobrote«, obmrtnega podpornega društva poštinih nameščencev v Ljubljani, ki bo dne 3. junija 1938. zvečer v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani. Pričetek ob 19.30. Ako bi občni zbor ob tej uri ne bil sklepčen, se prične pol ure kasneje, t. j. ob 20., in bo sklepčen ne glede na število navzočih članov. Dnevni red: 1. Otvoritev in konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo odbora in pregledovalcev računov. 3. Sklepanje o razrešnici. 4. Predlogi. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. **Odbor.**

Zborovanje računskih uradnikov. Letošnji redni letni občni zbor Združenja državnih uradnikov računске stroke bo v Banja Luki, in sicer v dneh od 22. do 24. junija.

Kongres poštinih uradnikov. Združenje uradnikov p. t. t. stroke ima letos svoj jubilejni XX. redni kongres v Zagrebu, v dneh 26., 27. in 28. junija. Tri dni prej bo prav tako v Zagrebu seja širšega odbora organizacije, ki bo pripravil gradivo za občni zbor.

Pokojninski sklad pogodbenih poštarjev. Znano je, da imajo državni pogodbeni poštarji, ki ne prejemaajo pokojnin iz državne blagajne, svoj poseben pokojninski sklad. Ze dolgo se pogodbeni poštarji bore za podržavljenje sklada, vendar doslej brez uspeha. Zadnji čas pa vse kaže, da bo vendar prišlo do tega, da prevzame sklad država. Zato bo občni zbor pokojninskega

sklada, ki bo dne 5. junija v Sarajevu, velike važnosti.

Zborovanje narodnih železničarjev. Letošnji jubilejni XX. drž. kongres UJNZB, ki bo v Sarajevu, bo izredno svečan. Z zborovanjem bodo združene razne prireditve, ki naj kolikor mogoče dostojno pokažejo moč in veličino organizacije. Med kongresnimi dnevi bo glasilo združenja, »Glasnik železničara i brodar« izhajalo dnevno in bo prineslo vrsto aktualnih članov in razna obvestila udeležencem zborovanja. Prirejeno bo tudi javno predavanje, s katerim bo organizacija podala pregled življenja in potreb prometnega osebja.

Občni zbor Društva sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije je bil dne 15. maja t. l. v Ljubljani. Udeležilo se ga je 53 članov. Občni zbor je vodil predsednik g. Ivan Stavec, ki je pozdravil kot gosta predsednika splitske sekcije g. Iva Stosića. Predsednik Stavec je obširno poročal o društvenem delovanju v minulem poslovnem letu in opisal potek deputacije, ki je posredovala na merodajnih mestih v Beogradu. Društvo je delovalo predvsem za izboljšanje gmotnega položaja služiteljev, ki kot izvršilni organi pač zaslužijo, da se jim da možnost napredovanja v zvaničniško skupino. Po tajniškem poročilu je imelo društvo 12 sej odbora. Z društvenim sodelovanjem je izdala ljubljanska tiskarna Merkur nujno potrebno, zelo pregledno zbirko izvršilnih zakonov in uredb. Iz blagajniškega poročila je videti, da znaša

društveno premoženje 12.908 din 43 p. Sprejeti so bili tudi še razni sklepi, ki nalagajo društvenemu odboru posredovanje na pristojnih mestih v prid sodnih izvršiteljev.

Železničarske težave. Ljubljanski oblastni odbor UJNZB je imel 8. maja občni zbor. Zastopanih je bilo 24 podružnic s 3483 člani. Iz poročil, ki so jih podali društveni funkcionarji, je videti, da je naraslo lani članstvo za 305 oseb, tako da ima ljubljanski obl. odbor zdaj 3987 članov. Odbor si je prizadeval zlasti za takojšnje zvišanje prejemkov in izboljšanje delavnih pogojev. Gmotni in gospodarski položaj železničarjev ni bil še nikdar tako slab kot zdaj. Prejemki so pod eksistenčnim minimom. Malenkostno zvišanje do-

Upokojenec

Uživanje pokojnine v inozemstvu. V nekem primeru je državni svet razsodil, da je glede vprašanja, po katerem draginjskem razredu gre upokojencem, živčim v inozemstvu, osebna doklada, važna samo okolnost, v katerem razredu je pred 1. aprilom 1930. bil sedež izplačilne blagajne, ne pa po katerem draginjskem razredu je dotični upokojenec prejemal doklade pred 1. aprilom 1930. Po odločbi fin. ministristva od 25. oktobra 1930., šte. 33.511/I, pripada upokojencem, ki so bili ob času zednjenja stalno nastanjeni v inozemstvu, a na ozemlju naše kraljevine niso nikdar živeli, osebna draginjska doklada po drag. razredu, v katerem je bil pred 1. aprilom 1930. kraj, v katerem je bil sedež oblasti, čigar blagajna je tem upokojencem izplačevala pokojninske prejemke. Ker je pa z odločbo ministrskega sveta od 10. februarja 1930., šte. 1747/I, ki je dobila obvezno moč dne 8. marca 1930., uvrščeno mimo drugih tudi mesto Zagreb (enako tudi Ljubljana) v I. drag. razred, in se je to zgodilo torej pred 1. aprilom 1930., zato gre v takih primerih upokojencu po navedeni odločbi fin. ministristva pravica do osebne doklade po I. draginjskem razredu. O tem smo že večkrat podrobneje pisali.

Zborovanje ljubljanske upokojniške organizacije. V nedeljo, dne 22. maja, je bil, kakor smo že zadnjič oznanili, redni občni zbor Banovinskega društva državnih

klad na prejšnjo višino je nezadostno, položaj železničarjev je obupen, zlasti stanje železniških delavcev, ki prejemaajo od 600 do 700 din na mesec, če so polno zaposleni. Tudi sicer so železničarji zastopavljeni. Za V. polož. skupino mora uradnik z maturo imeti 25 let službe, mora biti star 50 let in biti trikrat zaporedoma odlično ocenjen. Disciplinski predpisi so strožji kot za druge uslužbenke. Število železniških uslužbencev v Sloveniji je katastrofalno nizko, manjka vsaj 2000 uslužbencev. Zato ni mogoče izkoristiti odmorov in delajo delavci nad 8 ur na dan. Pomagati je treba pred vsem železniškim delavcem in izboljšati predpise za priznanje pokojnine in službene obleke zanje.

in samoupravnih upokojencev v Ljubljani. Zborovanje je bilo prav dobro obiskano in je poteklo v znamenju sloge in solidarnosti. Po poročilih društvenih funkcionarjev in volitvah je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja, da je položaj drž. upokojencev skrajno reven, ker znižanja iz leta 1935. še niso popravili. — Podrobno poročilo o zborovanju objavimo prihodnjič.

Upokojenški dom v Zagrebu. Večkrat smo že pisali, da je sklenila zagrebska organizacija drž. upokojencev savske banovine, da sezida svoj dom za upokojence. Z raznimi zbirkami je do zdaj zbrala nekaj nad 40.000 din v ta namen. Na zadnjem občnem zboru so se zagrebski člani zavezali, da bodo plačevali v stvarni sklad vsaj po 1 din na mesec. V društvenem glasilu »Penzioner« predlaga zdaj neki član, naj bi društvo ves svoj denar, kar ga ima, porabilo za zidanje tega doma, kjer bi bil baje bolje naložen kot v banki, ki ne daje niti 4 % obresti. Društvo ima lastnega premoženja nad 132.000 din, posmrtni sklad znaša pa celo nad 620.000 din, tako da ima vsega premoženja preko 800.000 din. V domu bi bila deloma stanovanja, ki bi se oddajala v najem, prav tako tudi prenočišča za zunanje člane. Ker tudi v posmrtninski sklad prihaja vsak mesec dosti več dohodkov, kot ima izdatkov, se po predlagateljevem mnenju ne bi bilo bati za naloženo glavnico.

Zborovanje zemljiškoknjiž. uradnikov

Zemljiškoknjižni uradniki ljubljanske sekcije Združenja zemljiškoknjižnih uradnikov kraljevine Jugoslavije so imeli svoj letni redni občni zbor v nedeljo, dne 15. t. m., dopoldne ob 10. uri v prostorih Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Celju. Kljub težkim finančnim razmeram, v kakršnih žive danes naši uradniki, je bila udeležba na občnem zboru zelo velika, saj je bilo osebno prisotnih 63 članov.

Občni zbor je vodil predsednik g. Jožko Ziherl, ki je poročal o splošnem in gmotnem položaju zemljiškoknjižnih uradnikov, ki vrše za naše gospodarstvo zelo važne in odgovorne posle. Poročal je dalje

o delovanju sekcije v minulem letu za interese svojega članstva. Deputacije v Beogradu so se vračale z raznimi obljubami, ki so pa žal ostale samo na papirju. Zemljiškoknjižni uradniki so trdno prepričani, da se bodo njihova stremeljenja in težnje za izboljšanje položaja naposled vendarle uresničile in to v najbližnji bodočnosti. Zemljiškoknjižno uradništvo iz vse države nastopa povsem složno, saj ima priliko, videti pomen in vpliv svojega udruženja v borbi za skupne interese. Dosedanji neuspehi nas ne smejo delati malodušne, pač pa se moramo s podvojeno silo vreti na delo za izboljšanje našega položaja.

vedeli vsi, kajti pogostoma je svaril posle, naj se ga ne dotikajo, če bi slučajno predal pustil odprt. Ker je moral ob polu osmih večerjati v klubu, je odšel v oblačilnico. Položil je ključ, denarnico in drugo na toaletno mizico, nato je odložil suknjo in telovnik. Pozvonil je. Ko je prišla sobarica, ji je dejal: »Niste videli škarjic? Natančno vem, jutraj so bile še na mizi.«

»Seveda,« je odgovorila sobarica, »spominjam se, da sem jih videla.« Stopila je k mizi in iskala. Pristopil je in nenadoma rekel: »Smešno! Saj sem ravno ključ nanje položil. Taka neprevidnost!« Dekle se je nasmehnilo: »Veseli me, da ste jih našli.« je odgovorila in odšla iz sobe. Spomnila se bo, da je položil ključ na toaletno mizico — nato se je oblekel in vtaknil ključ v žep. Prislutnil je nekaj trenutkov. V sosednji spalnici je Kitty trdno zaspala. Tedaj je odšel zdoma. Čez četrte ure se je vrnil in nestrpno dejal sobarici, ki mu je odprla: »Proketo! Pozabil sem ključ! Prepозno pridem k večerji! Pokličite mi, prosim, taksi.« Nato je odšel v oblačilnico.

Čez nekaj časa je sobarica potrkala na vrata in naznanila, da avto čaka. Odprl je vrata in bil videti zelo nejevoljen. »Nikjer ne najdem ključev,« je dejal. »Nerazumljiva stvar! Saj se spomnim, da sem jih položil na mizico.«

»Tudi jaz se spomnim tega.«
»No, torej! Nič zato, v zemljo se niso vdrli. K sreči imam še en večni ključ. Vrnem se kasno!« Zdrvel je po stopnicah in skočil v avto...

—x—

Malo pred polnočjo se je Aleks vrnil in namenoma precej glasno zaloputnil vrata za seboj. Sobarica se je prebudila in zamrmrala: »Gospod se je vrnil.«

Tiho je odprl spalnico, prižgal močno zavešeno svetilko ob postelji in mirno obstal. Ni se zgenila. Po prstih je odšel k pre-

dalniku in previdno in počasi odprl predal. Neprestano je prisluškoval, če se v postelji nič ne zgane. Vse mirno. Predal je pustil odprt, ključ v ključavnici, obvil roko z robcem in vzel samokres. Nato se je približal postelji. Premišljeno, dvanaest palcev pred čelom je sprožil v glavo. Možgani so mu delovali kot stroj. Naglo je stopil nekaj korakov nazaj in si poglaval kroglo v desno stegno. Imel je komaj še čas, da je vrgel samokres poleg mrtve žene, ker se je spomnil, da ga mora odboj zagnati malce vstran. Z robcem si je tiščal rano, se splazil malce nazaj in padel na tla... Nekje od daleč je slišal hrup... Vrata so se odpirala in zapirala. V pritrčju so slišali strele. »Na pomoč!« je zakričal in spet: »Na pomoč!«

Nekaj trenutkov je ležal na tleh in od hude bolečine zamolklo ječal. Po glavi so se mu podile zmedene misli. Vse je skrbno pripravil, ključ, služinčad, samokres. Prav nič ni pozabil. Kje neki za vrata so? Kaj če izkrvavi! Čutil je, da izgublja zavest. Končno je ugledal nad seboj obraz sobarice. »Pokličite doktorja Vininga,« je zamrmral. Sluga in sobarica sta ga na pol odnesla v sosedno sobo. Sobarica je odšla telefonirat zdravniku.

Louden je ležal na divanu in iznova premišljal, kar se je zgodilo. Vse je bilo premišljeno, nobene napake ni zagrešil. Bolečine so bile strahovite, toda zdravnik bo že pomagal. Morilec! Kakšne počno ti mažaci, ki pišejo o tem, in kako preprosta je ta stvar v resnici, če imaš potrpljenje in vse po načrtu pripraviš. Zunaj je zasiljal zdravnikove korake, ki je šel v ženinso sobo. Zakaj k nji? Aleks je domneval, da se mora prepričati, če je res mrtva. Saj dolgo to ne bo trajalo. Toda zdravnik je le delj časa ostal v spalnici, kot je Aleks pričakoval. Kaj vendar počne tam? Kaj pa — srce mu je hotelo kar zastati — če Kitty ni mrtva? Izključeno! Nemogoče!

Končno je vstopil Vining in držal v rokah uro. »Zdaj mi nič ne pripoveduj,« je dejal, »najprej te priščem. Kje pa boli?« Aleks je v zdravnikovem glasu začutil čudno trd zvok.

»Ne vem natančno,« je dejal, »ne vem kam me je Kitty zadela... Ampak Harry, kaj je z njo...?«

»Seveda,« je zdravnik na kratko odgovoril in brez besed preiskoval rano. Aleksi se je zdela, da ravna skrajno brezobzirno z njim. Stisnil je zobe, da ni zastokal. Končno je bilo končano. Vining je sedel in dejal: »No, torej.«

»To je morala biti bolesta misel,« je pričel Loudon, »saj vendar še veš, kaj sem ti pripovedoval. S to mislijo se je očitno pečala ves čas. Ubožica... Kesneje sem opazil še nekaj malenkosti — versko prenapetost. Uboga Kitty!« Ker ni zdravnik nič odgovoril, je nadaljeval: »Vrnil sem se od večerje pred pol ure. Hotel sem ji voščiti lahko noč, prižgal sem luč in tisti trenutek je že ustrelila in padel sem. Še preden sem mogel zakričati, je sprožila drugič... To je strašno.« Zakril si je z roko oči, kakor da si hoče prepediti grozno podobo. Toda zdela se mu je, da vidi skozi prste, kako se zdravnik krčevito smehlja. Kaj se mu je, za vrata, treba smejati?

»Kako pa misliš, da je prišla do samokresa?« je vprašal Vining.

»Gotovo je slišala, ko sem pripovedoval sobarici, da sem založil ključ. Ni dvoma, da jih je našla nekje.«

Vining je prikimal: »Res. Opazil sem, da tiče še v ključavnici v predalu.« Vstal je in se zagledal nekam mimo Loudena. »Torej tudi še to!« je zamrmral.

Kaj vendar hoče reči dečko s tem »Torej tudi še to!« Ključ? Saj jih je vendar prijel z robcem. Tod ni pomote! Vining je nadaljeval:

»V dveh tednih boš že spet dober.« Nato je dodal s poudarkom, ki ga ni bilo moči preslišati: »Saj se misliš menda prav kmalu izseliti?«

Louden je srce glasno udarjalo. S potvorjeno mirnostjo je odgovoril: »Ne vem. bom videl. Zdi se mi seveda, da ne bom mogel prestat v Londonu, po tem... Uboga Kitty —«

Tedajci se je zdravnik obrnil in beseda se mu je kar pretrgala. Vining je pristopil in dejal: »Louden, izselil se boš, to ti obljubim. Nikoli več ne boš videl Londona, ne prijateljev, ne kluba, po vsem tem. Za to že sam poskrbim!«

»Kaj za vrata hočeš reči s tem?« je vprašal Aleks, toda glas mu je zvenel kakor preplašenemu otroku. Kakšno napako je zagrešil?

»Ustrelil si svojo ženo!«

»Ne, saj sem ti povedal —«

»Vem, da si ustrelil ženo, saj tega ni mogel storiti nihče drugi.«

»Saj sem ti vendar že povedal, da se je sama...« Vse se mu je zvrtilo. Kje je napaka? Zakaj Vining tako strmi vanj? Čutil je, da se mu samoočuvladanje izgublja. Še trenutek, pa zakriči in se izda. »Nisem je umoril,« je končno izdaval.

»To je prva resnična beseda, ki si jo nocoj izgovoril,« je odvrnil zdravnik. »Nisi je umoril, pač pa si si umoril dušo. Razumeš zdaj?«

Louden ni nič razumel. Vedel je samo to, da se mu je pripetila usodna pomota.

Vining je nadaljeval: »Tvoja žena je umrla najmanj že dve uri preden si se vrnil. Kap. Od tod nezavest zvečer. Streljal si na mrtvo ženo!«

Louden je zasiljal te zadnje besede, nato se mu je stemnilo pred očmi. Zdravnik je zaprl ročno torbico in odšel.

»Ne vem,« si je mislil, »ali ga more sodišče prijati. Toda če ima Loudon le še kaj duše, — potem je res izgubljen.«

Sledila so nato poročila tajnika g. Josipa Medveda, blagajnika g. Janka Gostiča in člana nadzornega odbora g. Albina Isteniča. S prisrčnimi besedami je pozdravil zborovalce višji pis. predstojnik g. Anton Zorko, ki je med drugim opisal slabi gmotni položaj našega uradništva in poudarjal važnost strokovne organizacije, ki edina more uspešno zastopati interese svojega članstva. Iz tajniškega poročila je posneti, da je v sekciji včlanjenih 155 tovarišev, želeli bi pa bilo, da bi se včlanilo še onih 7 tovarišev, ki so danes še neorganizirani. Iz blagajniškega poročila je videti, da znaša društveno premoženje 29.475 din 70 p.

Pri volitvah upravnega odbora so bili izvoljeni dosedanjí sledeči člani uprave: gg. predsednik Zihelr Jožko, podpredsed-

nik Kustrin Fran, blagajnik Gostič Janko, tajnik Medved Jožko, odborniki Tumpej Fran, Weber Minka, Rigler Fran, Ukmar Anton, za namestnika Selko Janko, Znuet Josip, člani nadzornega odbora: Tavzes Miho, Istenič Albin in Turk Josip, namestnika pa Vakselj Janko in Vrtačnik Slavka.

Po lepo uspelem občenem zboru je sledilo skupno kosilo v Nabavljalni zadrugi, nato pa so si zborovalci ogledali razne zanimivosti mesta Celja. V prijetnem razpoloženju je le prehitro minil čas in so se nekateri tovariši vrnili domov že s popoldanskimi vlaki, drugi pa z večernimi. Celo dolga pot iz Kozjega v Celje ni ovirala našega tovariša, da ne bi prišel na občni zbor s kolesom. Po soglasnem sklepu se bo vršil prihodnji občni zbor v Mariboru.

Zadružne vesti

Iz ljubljanske Nabavljalne zadruge. Iz poročila upravnega odbora za zadnji občni zbor, posnemamo nekaj podatkov o prodaji blaga in gibanju cen. Lani je prodala druga članom 234.115 kg moke. Nabavila jo je od zasebnih mlinov, ker člani z moko iz mlina Zveze niso bili zadovoljni. Cena moki se je zvišala do 1 din pri kilogramu. Testenin je prodala zadruza 11.266 kg, zdroba pa 16.000 kg. Cena sladkorju se je dvakrat dvignila. Prodala ga je zadruza 101.000 kg. Riža je šlo 22.500 kg, cena se je zvišala od 50 par do 1 din. Tudi cena kave je zaradi javnih davščin močno narasla, celo za 10 din pri kg. Prodala je zadruza 2551 kg kave. Zitne kave je šlo mnogo več, namreč 7950 kg, cikorije pa 4630 kg. Cene masti so v splošnem ostale neizpremenjene, prodanih je bilo 10.450 kg. Olje se je podražilo pri litru za 2 do 2,50 din. Prodala je olja zadruza 24.830 litrov. Rozin je šlo 5814 kg, cena je poskočila za 2 din. Suhih sliv je bilo prodanih 3300 kg, zvišanje cene je zaradi slabe letine izredno visoko: od 6,50 din so se podražile na 10,50

din. Tudi med se je podražil za 2 din pri kilogramu. Prodalo se ga je 1950 kg. Jajec je zadruza prodala 55.500 komadov, jabolk pa 13.500 kg. Fižola je šlo 4810 kg. Mla je prodala zadruza 16.500 kg pri nespremenjenih cenah, dasi so se cene na debelo zvišale. Krompirja je pa prodala 33.800 kg.

Gospodarska zadruza poštnih nameščencev v Ljubljani. Ta zadružna ustanova naših poštnih uslužbencev je imela po poročilu v »Jugoslovenski pošti p. t.« minulo leto prometa za 8.000.000(?) din. Posojila znašajo 428.000 din, kuriva je pa zadruza prodala članom za 261.000 din, krojaških in čevljarških izdelkov za 135.000 din. Prodaja kuriva in promet v čevljarjni sta se povečala, pač pa so padli dohodki krojačnice, kar kaže kako težko si drž. uslužbenci nabavljajo nove obleke, ker si jih s svojimi nezadostnimi prejemki zaradi pretiranih cen ne morejo nabavljati. Občni zbor je bil zelo slabo obiskan, tako da smatra poročevalec: »da je članstvo očitno z delovanjem zadruge zadovoljno in da se zaradi tega ni zanimalo za občni zbor.«

Zdravstveni drobiž

Hrana bolnikov.

Sluzne želodčne žleze, ki dobavljajo prebavne sokove, pričnejo delovati že pri pogledu na okusno pripravljeno jed. Če bolnikom strežemo, ki običajno nimajo dobrega teka, smo dvakrat primorani, da obrnemo vso pažnjo tudi na zunanost in da z majhnimi triki v pripravi in nudbi jedil po možnosti zboljšamo tek bolnika.

Posoda, v kateri jed serviramo, naj bo vedno popolnoma snažna, naj ne bo prevelika, še manj pa premajhna. Skledice naj bodo tako napolnjene, da ostane prost še okoli tri centimetre širok rob; tako se ti-

sti, ki jed prinaša, te ne more dotakniti. Porcije naj bodo rajši premajhne kot prevelike, ker je pogled na večje množine bolniku pogosto ogabeno in mu vzame veselje, da bi še naprej jedel. Pred vsako novo jedjo morajo biti ostanki prejšnje jedi odstranjeni. Krožniki za juho naj bodo napolnjeni vedno le tik do notranjega roba, tudi tedaj, če je juha edina jed; bolje je, da krožnik dvakrat napolnimo, da nima bolnik, ki mu je jed pogosto zoprna, juhe predolgo časa pred očmi.

V pitno skodelico pod nobenim pogojem ne smemo vliti več kot osminko litra; tudi tu mora biti prazni rob širok. V

vodne kozarce vlijmo sploh le zelo malo, za nekaj žlic, ker je pitje iz polnega kozarca ležečemu zelo težavno.

Jedilna posoda naj bo nekoliko segreta, nikakor pa ne vroča.

Pogovori z bolniki, zlasti s tistimi, ki trpe na želodcu in črevesju, naj se nikdar ne tičejo priprave jedil.

Za hrano bolnikov se mora samoobsebi umevno uporabljati le sveže, brezhibno blago, najboljše kakovosti in najboljše priprave.

Pravilno zračenje sob.

Zrak v sobah se lahko pogosto pokvari; zato jih moramo večkrat zračiti. Dnevno zračenje sob je velike važnosti; če hočemo ostati zdravi, moramo za izdihano ogljikovo kislino vdihati kisik. Če se ta proces radi pomanjkanja svežega zraka ne vrši, more priti do različnih bolezenskih motenj. Posebno važno je pogosto zračenje onih prostorov, kjer spimo, kjer poleg izdihane ogljikove kisline slabo vpliva tudi izdihana vodna para. V zraku, ki je poln vlage, je ovirano tudi izhlapevanje potom kože. Zračenje je najboljše sredstvo, da vlago odstranimo in zrak v sobah obnovimo.

Ker se nahaja večina nezdravih izhlapi in par v gornji polovici sobe, je zračenje najhitrejše in najtemeljitejše, če odpremo gornje dele oken. Najboljši čas je zjutraj, nekaj ur po sončnem vzhodu, potem pa popoldan med drugo in četrto uro; zvečer in ponoči smemo pa le z veliko previdnostjo zračiti. Pozimi, če imamo sobe zakurjene, je najbolje, da vsa vrata in okna naenkrat odpremo in dosežemo s tem v najkrajšem času popolno obnovo zraka, kot pa da za dalje časa odpremo samo eno okno ali samo ena vrata; kajti v tem primeru se zrak ne obnovi zadosti in se sobe bolj shladijo kot v prvem primeru, ko se vstopajoči mrzli zrak takoj prevzame od toplih sten.

Kislo mleko proti slabim zobem.

Gniloba zob je šiba človeškega rodu. »Zdravje« je o tem predmetu že mnogo pisalo. Vsi poskusi, da se je ubranimo, niso imeli doslej zadovoljivega uspeha. Najbolj se ta bolezen pojavlja v deželah zmernotoplega podnebja. Zaščita proti nji se doseže s kolikor mogoče dolgo prehrano dojenčka z maternim mlekom, z zadostnim dovajanjem vitamina D in s hrano, ki vsebuje mnogo apna. Za preprečenje zobne gnilobe se pri doraščajočih otrocih priporoča uživanje mleka, jajec, sira, masti ter rastlinska hrana, vrhutega temeljito žvečenje. Zelo sporno je pa še zmeraj, ali v naših krajih sladkor in slaščice k postanku gnilobe kaj pripomorejo ali ne. Za nov donešek v tem vprašanju se moramo zahvaliti zanimivim raziskovanjem v deželah črncev Bantu v Afriki. Pri preprosto živčih črnih nastopi gniloba zob mnogo bolj poredko kot pri onih, ki pridejo v stik z Evropeci, ki delajo torej na farmah ali

pa v mestih. Primerjajoč prehrano se je ugotovilo, da je bistveni dvig gnilobe v zvezi z uživanjem sladkorja; ta ugotovitev se tiče imenovanih črncev. Kot izborna sredstvo za preprečenje zobne gnilobe se je izkazalo povsod uživanje kislega mleka; in hvala Bogu, da je ravno tega pri nas v izobilju. Poleg tega da nam služi kislo mleko za izvrstno hranilno, prebavno in čistilno hrano, nam je torej tudi zaščitnik naših zob, in sicer zaščitnik, ki je obenem zelo poceni.

Obleke kemično čisti, barva, pilsira in lika tovarna J. S. REICH.

Najboljše sredstvo za ohranitev zob navaja H. Baldwin, zobni zdravnik angleškega kralja, obstoji v tem, da damo v kozarec vode čajno žličico namizne soli in rabimo to kot ustno vodo.

Bolj zdravo je, če biva v sobi, ki je manj topla, a ima dober zrak, kot pa v topli s porabljenim zrakom.

Ricinovo olje učinkuje milo odvajajoče dve do tri ure potem ko smo ga zaužili.

Žolčni kamni se le v izjemnih primerih pojavijo pred dvajsetim letom.

Pri gorski turistiki porabimo približno devetkrat toliko energije kot pri enako dolgi hoji po ravnem.

Sončne kopeli pri sladkorni bolezni vobče niso ne škodljive in ne koristne; koristne so toliko kot pri drugih ljudeh, nič več in nič manj.

Lakoto moremo potolažiti tudi s sadjem in zelenjavo, pa se pri tem nič ne odebujemo.

(»Zdravje«, Ljubljana.)

Naročajte pisarniške in šolske potreščine v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njeni podružnici v Mariboru.

»Jasnit« naročajo vsi, ki razmnožujejo načrte in risbe ali pa dajo kopirati v kopirnico Učiteljske tiskarne, ki izvršuje hitro in poceni.

Izpitni za srednje šole so pred durmi. Naročite: Dr. Kozina: »Sprejemni izpit«.

Modne in druge inozemske liste naročate v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Imate že nalivno pero? Če ne, izberite si ga v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Za svoje otroke dobite najboga-tejšo izbiro cenjenih knjig v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

TOVARNA
VIDMAR
LJUBLJANA SAVLJE 18
DEŽNIKI, NOGAVICE, PERILO

PRODAJALNE:

Ljubljana: Pred škofijo 19 Prešernova ul. 20
Begrad: Kralja Milana 5 Zagreb: Ilica 41 a
Novi Sad: Kralja Aleksandra 21 Jurišičeva 8

Kupite svoje potreščine
pri tiskarji ki inserirajo
v »NASEM GLASU«

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruza državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruza v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruza državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.